Ψυχωφελή κεφάλαια (Όσιος Θεόδωρος Εδέσσης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 23 Αυγούστου, 2017

Όπως το καλό έργο που γίνεται χωρίς ορθή πίστη είναι τελείως νεκρό και δεν έχει καμιά ενέργεια, έτσι και πίστη μόνη χωρίς ενάρετα έργα δεν μας απαλλάσσει από το αιώνιο πυρ· γιατί ο Κύριος είπε: «*Όποιος με αγαπά, θα τηρήσει τις εντολές μου*» (Ιω. 14:15). Αν λοιπόν αγαπούμε τον Κύριο και πιστεύουμε σ' Αυτόν, **ας εργαζόμαστε τις εντολές Του για να επιτύχουμε την αιώνια ζωή**. Αν όμως παραβλέπουμε την τήρηση των προσταγμάτων Του, στα οποία πειθαρχεί όλη η κτίση, πώς θα καλέσουμε τους εαυτούς μας πιστούς, που έχουμε τιμηθεί παραπάνω απ' όλη την κτίση, και μόνο εμείς απ' όλα τα κτίσματα δείχνουμε τους εαυτούς μας ανυπάκουους στα προστάγματα του Δημιουργού και αχάριστους προς τον Ευεργέτη;

Όταν τηρούμε τις εντολές του Χριστού, δεν προσφέρουμε τίποτε σ' Εκείνον, γιατί δεν έχει από τίποτε ανάγκη και είναι δωρεοδότης όλων των αγαθών. Αλλά τους εαυτούς μας ευεργετούμε με το να προξενούμε σ' εμάς την αιώνια ζωή και την απόλαυση των ανέκφραστων αγαθών.

Οι πατέρες ονομάζουν την **προσευχή όπλο πνευματικό**, και δεν είναι δυνατό χωρίς αυτό να βγει κανείς στον πόλεμο· αλλιώς θα συρθεί αιχμάλωτος στη χώρα των εχθρών. Καθαρή προσευχή δεν μπορεί να αποκτήσει κανείς, αν δεν **επιμένει καρτερικά** κοντά στο Θεό με ειλικρινή και άκακη καρδιά. Γιατί**Αυτός είναι που δίνει την προσευχή στον προσευχόμενο** (Α' Βασ. 2:9) και διδάσκει τον άνθρωπο γνώση (Ψαλμ. 93:10).

Το να παρενοχλούν τα **πάθη** την ψυχή και να μας πολεμούν, αυτό δεν μπορούμε να το εμποδίσουμε. Το να πολυκαιρίζουν όμως μέσα μας οι πονηρές σκέψεις και να κινούν τα πάθη, αυτό εξαρτάται από εμάς. Και το πρώτο είναι αναμάρτητο, γιατί δεν εξαρτάται από εμάς. Το δεύτερο όμως, αν αντισταθούμε με ανδρεία και νικήσουμε, είναι πρόξενο στεφάνων· αν από χαλαρότητα και δειλία νικηθούμε, είναι πρόξενο τιμωριών.

Εκείνους που ζουν μέσα στον κόσμο και είναι κοντά στις αφορμές των παθών, οι δαίμονες τους πολεμούν και παλεύουν να τους ρίξουν στην αμαρτία που γίνεται με την **πράξη**. Τους ερημίτες, επειδή σπανίζουν τα υλικά πράγματα, τους πολεμούν με τους **λογισμούς**. Και **είναι πολύ φοβερότερος ο δεύτερος αυτός πόλεμος από τον πρώτο. Γιατί ο πόλεμος με τα πράγματα έχει ανάγκη από χρόνο και τόπο και ευκαιρίες. Ενώ ο πόλεμος του νου είναι πιο ελεύθερος και**

δύσκολα μπορεί να αντιμετωπιστεί. Σ’ αυτή την ασώματη μάχη μάς έχει δοθεί ως όπλο η καθαρή προσευχή, γι’ αυτό και έχει νομοθετηθεί να γίνεται αδιάλειπτα (Α’ Θεσ. 5:17). Αυτή η προσευχή κάνει το νου δυνατό για τον αγώνα, γιατί μπορεί να εκτελείται και χωρίς το σώμα.

Η **πίστη** είναι ένα αγαθό της εσωτερικής διαθέσεως της ψυχής. Αυτή γεννά μέσα μας το φόβο του Θεού. Ο **φόβος του Θεού** διδάσκει την **τήρηση των εντολών, η οποία λέγεται πρακτική αρετή**. Από την πρακτική φυτρώνει η πολύτιμη **απάθεια**. Γέννημα της απάθειας είναι η **αγάπη**, η οποία είναι **εκπλήρωση όλων των εντολών**, τις οποίες **συνδέει** σφιχτά και **συγκρατεί**.

Το **πάθος της μνησικακίας** να είναι τελείως μακριά από την ψυχή σου, φιλόχριστε. **Μη δώσεις καθόλου τόπο στην έχθρα**. Σαν φωτιά κρυμμένη στην καλαμιά του λιναριού, έτσι είναι η μνησικακία που φωλιάζει στην καρδιά. Μάλλον **να προσεύχεσαι θερμά για χάρη εκείνου που σε λύπησε και να τον ευεργετείς σε ό,τι μπορείς**, για να σώσεις την ψυχή σου από τον θάνατο και για να μην είσαι χωρίς παρρησία στην προσευχή σου.

Στις ψυχές των ταπεινών θα αναπαυθεί ο Κύριος, ενώ στην καρδιά των υπερηφάνων αναπαύονται τα πάθη της ατιμίας. Γιατί κανένα άλλο δεν τα δυναμώνει εναντίον μας, όσο οι υπερήφανοι λογισμοί· και κανένα άλλο δεν ξεριζώνει τα πονηρά χόρτα της ψυχής, όπως η μακάρια ταπείνωση. Γι’ αυτό εύλογα**η ταπείνωση ονομάζεται παθοκτόνος**.

Θυμό και **οργή** μην αφήσεις να κατοικούν μέσα σου. Γιατί λέει η Γραφή: «Άνθρωπος που θυμώνει, δεν είναι ευπρεπής· στις καρδιές όμως των πράων ανθρώπων θα αναπαυθεί η σοφία» (Παροιμ. 11:25, 14:33). Αν το πάθος της οργής κυριεύσει την ψυχή σου, θα βρεθούν καλύτεροί σου αυτοί που ζουν στον κόσμο και θα αισχυνθείς, γιατί θα φανείς ανάξιος της μοναχικής ζωής.

Εκείνος που έχει φίδι μέσα στον κόρφο του κι εκείνος που έχει **λογισμό πονηρό** μέσα στην καρδιά του, θα πεθάνουν. Ο πρώτος από το φαρμακερό δάγκωμα του φιδιού κι ο δεύτερος από το θανατηφόρο φαρμάκι που έβαλε στην ψυχή του. Αλλά να σκοτώνουμε γρήγορα τα γεννήματα των εχιδνών, και να μην κυοφορούμε πονηρούς λογισμούς μέσα στην καρδιά μας, για να μην πονέσουμε πικρά.

Η ορθή πίστη που έχει κανείς με εσωτερική αίσθηση, γεννά το φόβο του Θεού. Ο φόβος του Θεού μάς διδάσκει την τήρηση των εντολών. Γιατί, λέει, όπου υπάρχει φόβος, εκεί είναι και η τήρηση των εντολών. Από την τήρηση των εντολών συγκροτείται η πρακτική αρετή, η οποία είναι η αρχή της θεωρητικής. Καρπός αυτών είναι η απάθεια. Με την απάθεια έρχεται μέσα μας η αγάπη. Για την αγάπη λέει ο αγαπημένος μαθητής: «Ο Θεός είναι αγάπη· κι όποιος μένει στην αγάπη, μένει στο

Θεό, και ο Θεός σ’ αυτόν» (Α’ Ιω. 4:16).

Είπε κάποιος από τους παλαιούς (ο Ευάγριος) ορθά και πετυχημένα, ότι από τους δαίμονες που μας πολεμούν, πρώτοι είναι εκείνοι που τους έχουν ανατεθεί οι ορέξεις της **γαστριμαργίας**, εκείνοι που μας υποβάλλουν τη **φιλαργυρία** και εκείνοι που μας παρακινούν στην **κενοδοξία**. Οι άλλοι δαίμονες έρχονται πίσω από αυτούς και τους διαδέχονται παραλαμβάνοντας εκείνους που πληγώνονται από τους προηγούμενους.

Και πράγματι με την παρατήρηση κατάλαβα ότι δεν είναι δυνατόν να πέσει ο άνθρωπος σε αμαρτία ή πάθος, αν δεν έχει προηγουμένως καταπληγωθεί από ένα απ’ αυτά τα τρία. Γι’ αυτό και ο διάβολος τους τρεις αυτούς λογισμούς παρουσίασε στον Σωτήρα (Ματθ. 4:1-10). Αλλά ο Κύριος, αφού φάνηκε ανώτερος από τους πειρασμούς αυτούς, διέταξε τον διάβολο να φύγει από μπροστά Του και έδωσε σ’ εμάς τη νίκη εναντίον του, ως αγαθός και φιλάνθρωπος Δεσπότης, Εκείνος που ντύθηκε σώμα σε όλα όμοιο με το δικό μας, εκτός από την αμαρτία, και μας έδειξε το σωστό και αλάθευτο δρόμο της αναμαρτησίας, τον οποίο όταν βαδίζουμε, ντυνόμαστε το νέο άνθρωπο, που γίνεται καινούργιος κατά την εικόνα του Πλάστη του (Κολ. 3:10).

(Από το βιβλίο: Φιλοκαλία των ιερών νηπτικών, τ. Β’, «Εκατό ψυχωφελή κεφάλαια», σελ. 12 (επιλογή). Εκδόσεις «Το Περιβόλι της Παναγίας»)

(Πηγή ηλ. κειμένου: koinoniaorthodoxias.org*)*